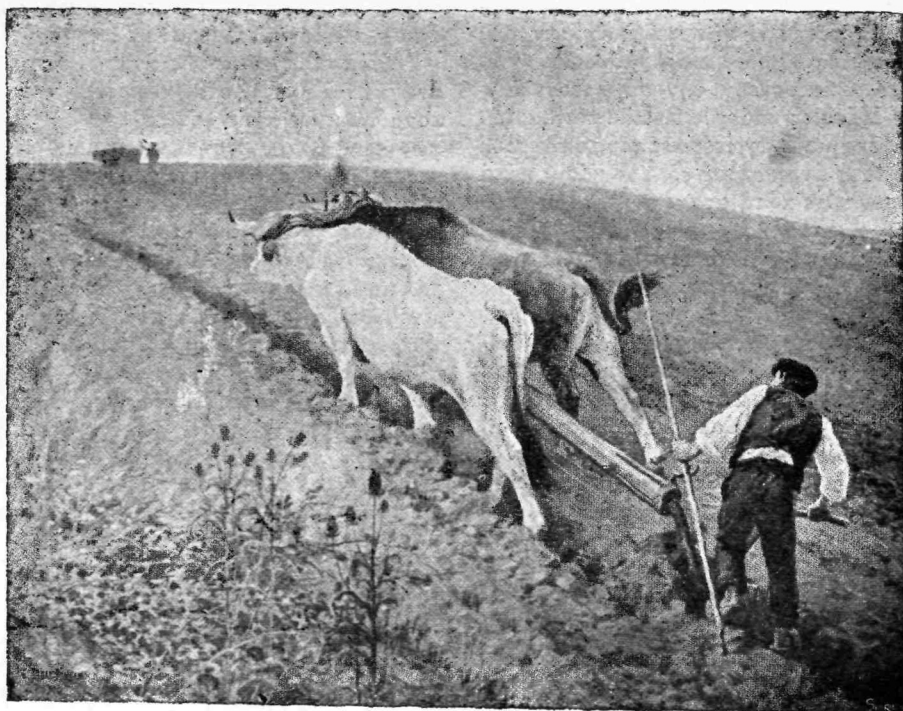

A. Debat-Ponson

Τὸ ὄργωμα

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΚΑΛΛΟΣ ΕΝ Τῇ ΤΕΧΝῇ

Ἀπόσπασμα μελέτης ἐπὶ τῶν μεγαλειτέρων συγχρόνων καλλιτεχνῶν, τοῦ Rodin, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κριτικοῦ P. Usell.

ΑΛΗΘΗΣ νεότης, ἡ νεότης τῆς ἐφηβικῆς παρθενίας, ἡ νεότης καθ' ἣν τὸ σῶμα, ἐμπλεον σφοδρῶς ὅλως νέου, συγκεντρῶται ἐν τῇ κομῇ ὑπερφανείᾳ του, ἡ νεότης ἣτις φαίνεται

φοβουμένη ἅμα καὶ προκαλοῦσα τὸν ἔρωτα, δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν ἐξ μηνῶν.

Τὰ μᾶλα μας ἔχον γνώριση πολὺ τὸν ἔρωτα. Ἡ δ' ἐκ τούτου πόθους καὶ τοῦ πάθους ὁ πυρετός, καὶ ἔτι δὲν ὑπολογισθῶσιν αἱ τῆς μητροτικῆς ἀλλοιώσεις τοῦ κορμοῦ, μεταβάλλον καὶ χαλαροῦν τὰς γραμμάς. Ἡ νεῖς εἶνε πλέον γυνή: ἐτέρον εἶδους καλλονῇ, ἀξία θαυμασμοῦ εἰσέτι, ἀλλ' ἐν τούτοις ὀλιγώτερον ἄγνη.

— Ἀλλὰ τὸ ἀρχαῖον κάλλος δὲν νομίζετε ὅτι ἦτο κατὰ πολὺν ὑπέριπνον τοῦ συγχρόνου κ' αἱ νεώτεραι γυναῖκες δὲν δύνανται γὰρ συγκριθῶν πρὸς τὰς τοῦ Φειδίου;

— Ποσῶς.

— Ἐν τούτοις ἡ τελειότης τῶν Ἑλληνικῶν Ἀφροδιτών...

— Οἱ καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχον ὀφθαλμούς, οἵτινες διέκρινον τὴν τελειότητα ταύτην, ἐνῶ οἱ σημερινοὶ εἶνε τυφλοί. Ἰδοὺ ποῦ ἔγκειται ὅλη ἡ διαφορὰ!

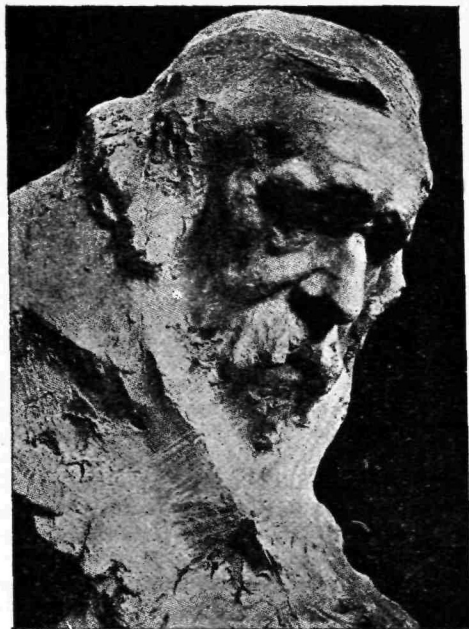
Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἱ Ἑλληνίδες εἶχον κάλλος, ἀλλὰ τὸ κάλλος τοῦτο ἐνυπῆρχε κ' ἐν τῷ πνεύματι τῶν γλυπτῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὑπάρχον καὶ σήμερον γυναῖκες αἵτινες εἶνε παρομοιότυπα ἐκείνων καὶ τοιαῦται κυρίως εἶνε αἱ γυναῖκες τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης. Αἱ νεώτεραι Ἰταλίδες ἐπὶ παραδείγματι ἔχον τὸν αὐτὸν μὲ τὰ πρότυπα τοῦ Φειδίου τύπον. Ὁ τύπος δὲ οὗτος κοινὰ χαρακτηριστικὰ κυρίως ἔχει τὴν ὁμοιότητα τῆς εὐρύτητος τῶν ὤμων καὶ τῆς λεκάνης.

— Ἀλλ' ἡ εἰσβολὴ τῶν βαρβαρικῶν φύλων εἰς τὸν Ρωμοϊκὸν κόσμον δὲν ἠλλοίωσε διὰ τῆς διασταυρώσεως τῶν γενῶν τὸ ἀρχαῖον κάλλος;

— Ὁχι. Διότι, καὶ ἂν ὑποθεθῇ ὅτι αἱ βαρβαρικοὶ φυλαὶ ἐπελείποντο κατὰ τὸ κάλλος—δυνατὸν ἄλλως τε—οὐδὲν ἦτον ἢ τοῦ χρόνου πάροδος προώριστο γ' ἀποκαθάρσιν τὰ ἐκ τῆς διασταυρώσεως τοῦ αἵματος μειονεκτήματα καὶ γὰρ φέρη εἰς ἀνοβλίωσιν τοῦ ἀρχαίου τύπου τὴν ἀρμονίαν.

Ἡ ἐνωσις ὥραον καὶ ἀσχήμον ἀσφαλῶς καταλήγει πάντοτε εἰς τοῦ ὥραίου τὸν θρίαμβον. Ἡ φύσις, κατὰ θεῖον νόμον, σταθερῶς ἐπανέρχεται πρὸς τὸ ὡραιότερον, ἀπαύστως πρὸς τὸ τέλειον τείνουσα.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερος τύπος, ὁ τοῦ Βορρᾶ, εἰς δὲν ἀνήκον πολλὰ τῶν Γαλλίδων ὡς καὶ αἱ γυναῖκες τῶν Γερμανικῶν καὶ Σλαβικῶν φυλῶν. Κατ' αὐτὸν, ἡ μὲν λεκάνη εἶνε ἐπὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένη, οἱ δ' ὅμοι στενώτεροι, ὡς ἐπὶ παραδείγματι παρατηρεῖται εἰς τὰς νύμφας τοῦ Jean Roujon, εἰς τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Watteau («Jugement de Paris»), εἰς τὴν Ἀρτεμιν τοῦ Houdon. Τὸ στέγον γενικῶς κλίνει πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐνῶ ἐν τῷ ἀρχαίῳ τύπῳ καὶ τῷ Μεσημβρινῷ ὁ θώραξ ἔχει ἀντίθετον ὅλως κλίνειν. Ἀληθῶς εἰπεῖν ὅλοι οἱ ἀνθρώπινοι τύποι, ὅλοι αἱ ἀνθρώπινοι φυλαὶ ἔχον τὸ ἰδιαίτερόν

Naoum Aronson

Γέρων

των κάλλος, ἀρκεί νὰ δύναται τις νὰ τὸ ἀνεύρη.
Ἔχω ληνογραφῆσαι μὲ ἀπειρον εὐχαρίστησιν τὰς μικρὰς χορευτείας, αἵτινες ἐπεσκέφθησαν πρὸ μικροῦ τὸ Παρίσι συνοδευόμεναι ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ των. Αἱ κινήσεις τῶν μελῶν των αἱ χαρίεσσαι ἦσαν θαυμασίας σαγηνευτικότητος.

Ἐκαμα σπουδᾶς ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Ἰαπωνίδα ἠθοποιὸν Hanako.

Τὸ σῶμά της εἶνε ἰσχνόν. Οἱ μυῶνές της διακεκομμένοι κ' ἐξέχοντες ὥς οἱ τῶν κυναρῶν ἐκείνων, αἵτινα εἶνε γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα fox-terries.

Οἱ τέτοιοι αὐτῆς εἶνε τόσοι δυνατοὶ, ὥστε αἱ ἀρθρώσεις μὲ τὰς ὀπλὰς συνέχονται ἔχον τὸ αὐτὸ μὲ τὰ μέλη πάχος. Εἶνε τόσοι ρωμαλέοι, ὥστε δύναται νὰ στηρίξεται ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνῃς κνήμῃς της, ἐφόσον χρόνον θέλει, κρατοῦσα τὴν ἑτέραν ὑπρωμένην ὀριζοντίαν πρὸς τὰ ἔμπροσ. Νομίζει τις ὅτι τὴν βλέπει ριζωμένην ὥς δένδρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐπομένως ἔχει ἀνατομικὰ ἐντελῶς διάφορον τῆς τῶν Εὐρωπαίων γυναικῶν. Ἄλλ' ἐν τούτοις εἶνε πολὺ ὥρατα ἐν τῇ ἰσχυρᾷ της σωματικῇ διαπλάσει, τῇ ἐξωτερικῇ.

Γενικῶς εἶπεν, τὸ κάλλος πανταχοῦ εὗρεσκαται. Δὲν λείπει ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ μας δὲν τὸ ἀνακαλύπτουν πάντοτε.

Κάλλος εἶνε ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ ἐκφρασις.

Οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ φύσει ἔχει χαρακτὴρα ὥς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα.

Διὰ τῆς ἰσχύος του ἢ τῆς χάριτός του γεννᾷ καὶ τὰς ποικιλωτέρας τῶν ἰδεῶν. Ἐνίοτε ὁμοιάζει πρὸς ἄνθος. Ὁ εὐθυτενὴς κορμὸς ὁμοιάζει πρὸς μίσχον. Ἡ χάρις τῶν στέγων, τὸ μινιδίωμα τοῦ προσώπου, ἡ αἰλὴ τῆς κόμης ἀντιστοιχοῦν πρὸς ἄνθος φουντωμένον. Ἄλλοτε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα κλίνει πρὸς τὰ ὀπίσω εἰς οἶον τὸξον ὥρατον, ἐφ' οὗ ὁ ἔρως διεκδύνηται τ' ἀόρατά του βέλη. Ἄλλοτε πάλιν ὁμοιάζει πρὸς λήκυθον.

Πολλάκις ἐποποθέτησα τὸ μᾶζον μου κατὰ γῆς οὐτως, ὥστε τὴν μὲν ῥάχιν νὰ ἔχῃ ἐστραμμένην πρὸς τὸ μέρος μου, τὰς δὲ κνήμιας καὶ τοὺς βραχίονας πρὸς τὰ

ἔμπροσ. Ἐν τοιαύτῃ στάσει ἡ σιλουέττα τῆς ῥάχως λεπτυνομένης πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κορμοῦ, πρὸς τὰ ἰσχία εὐθυνομένης, φαίνεται μόνη ὡς ἀγγεῖον ἐξόχου σχήματος, ἀμφοτέρως περικλειῶν τὴν ζωὴν τοῦ μέλλοντος.

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα κυρίως εἶνε τὸ κάτωπιον τῆς ψυχῆς, ἐξ ἧς ἀπορρέει τὸ μείζον αὐτοῦ κάλλος :

Chair de la femme, argile ideal, ô merveille !
O pénétration sublimite de l'esprit
Dans le limon que l'Etre ineffable pétrit,
Matière ou l'ame brille à travers un suaire...

Ναὶ, ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ κατενόησε τοῦτο :

Ὅ,τι θαυμάζομεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, περισσότερον ἀκόμη ἀπὸ τὸ κάλλος τοῦ σχήματος εἶνε ἡ ἐσωτερικὴ φλέξ, ἥτις φαίνεται ὅτι τῷ προσδίδει τὴν διαφορομένην αἴγλην.

Μετάφρασις Γ. ΤΖΑΝΕΤΑΚΗ

A. Seifert

Ἡ ἡχώ